ଧାନ ଫସଲର ବିଭିନ୍ନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ କିଆରୀରେ ରଖାଯିବାକୁ ଥିବା ଜଳସ୍ତର

ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା	କିଆରୀରେ ଜଳସ୍ତର (ସେ.ମି.)
ରୋଇବା ବେଳେ	୨
ରୋଇବା ପରେ ୩ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୫
ରୋଇବାର ୩ ଦିନ ଠାରୁ ସର୍ବାଧିକ ପିଲହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୨
ସର୍ବାଧିକ ପିଲହେବା ସମୟରେ (କେବଳ ଉର୍ବର ଜମିରେ)	ତିନି ଦିନ ପାଇଁ ଜମିକୁ ନିଗିଡା ରଖନ୍ତୁ
ସର୍ବାଧିକ ପିଲହେବା ସମୟ ଠାରୁ ଥୋଡ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୨
ଥୋଡ ହେବା ଠାରୁ ଫୁଲ ହେବାର ୨୧ ଦିନ ପର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୫
ଫୁଲ ହେବାର ୨୧ ଦିନ ପରେ	ଜଳସେଚନ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ

- ବୁଣାଧାନ ପାଇଁ ଘାସ ମଞ୍ଜି ନଥିବା ପ୍ରମାଣକୃତ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ରୋଇବାବେଳେ ଘାସ ଗଛ ନଥିବା ନିରୋଗା ଧାନ ତଳି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ଶୁଷ୍କ ବୁଣାଧାନରେ ଫସଲର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶକୁ ଆଚ୍ଛାଦଭାବେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଘାସ ବଢ଼ି ପାରେ ନାହିଁ ।

- ବୁଣାଧାନରେ ଘାସମରା ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ ପରେ ଜଳସେଚନ କଲେ ବା ହାତରେ ଘାସ ବାଛିଦେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଘାସ ବଢ଼ି ନଥାଏ ।
- ଭଲ ଭାବେ ସଢ଼ିଥିବା ଗୋବର ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ସଢ଼ି ନଥିବା ଖତ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । (ଏହା ଦ୍ୱାରା ଘାସ ମଞ୍ଜି ଜମିରେ ପଡ଼ିପାରେ)

ଘାସ ଦମନ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ସମୟ

ଏହି ସମୟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅନାବନା ଘାସକୁ ଫସଲ ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ (୩୦% ଫସଲ ଚକ୍ର)

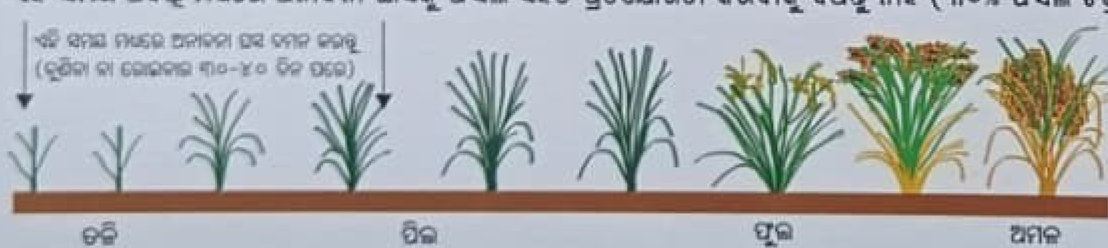

କୃତଜ୍ଞତା
ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (IRRI), ଓଡ଼ିଶା
ଓଡ଼ିଶା ହବ୍ ଅଫିସ୍, ପ୍ଲଟ ୩୪୦/ସି, ଶହୀଦନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୭
ଟେଲିଫୋନ: ୦୬୭୪-୨୫୮୪୯୨୯

ଧାନ ଫସଲରେ ଅନାବନା ଘାସ ଓ ଜଳ ପରିଚାଳନା

ସଂପାଦନା
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ତପନ କୁମାର ଦାସ, ବରିଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ
ବିଷୟବସ୍ତୁ
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁସ୍ମିତା ପ୍ରିୟଦର୍ଶିନୀ, ମୟୁରୀ ସିଂ ସରଦାର
ଶ୍ରୀମତୀ ହରପ୍ରିୟା ସେଠୀ, ବିକ୍ରମ କେଶରୀ ପରିମାଣିକ
କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସହାୟତା: ମ. ସଦାକତ ଅଲ୍ଲୀ
କୃଷିବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବୌଦ୍ଧ
ପାଲଝର, ସାଲୁଙ୍କି, ସରସରା, ବୌଦ୍ଧ - ୭୬୨୦୨୬
E-mail: kvkboudh.ouat@gmail.com
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ରୁଆ ଧାନରେ ଅନାବନା ଘାସ ପରିଚାଳନା

- ତଳିପଟାଳିରେ ଅନାବନା ଘାସ ଦମନ ପାଇଁ ବିହନ ବୁଣିବାର ୩-୪ ଦିନ ପରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୦.୪୫ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ + ସାଫନର୍ (ଗଜା-ପୂର୍ବ ଘାସମରା ଔଷଧ) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ତଳି ରୋଇବାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ପ୍ରତି ୧୦ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ରୋଟାରୀ ୱିଡର୍ ଚଳାନ୍ତୁ ।
- ଧାନ କିଆରୀରେ ଆଜୋଲା ଛାଡ଼ିବା ଏବଂ ଧାନ ସହିତ ସବୁଜ ସାର ଫସଲ ଚାଷ ଦ୍ୱାରା ଘାସ ସଂଖ୍ୟା ଅନେକ ପରିମାଣରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ।
- ଖରାଟିଆ ହଳ କରାଯିବା ଓ ଖରିଫ୍ ଋତୁ ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଫସଲ ଚାଷ କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ଅନାବନା ଘାସର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ କମି ଯାଇଥାଏ ।
- ରୋଇବାର ତିନି ଦିନ ପରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ (ଗଜା-ପୂର୍ବ ଘାସମରା ଔଷଧ) ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଗଜା-ପୂର୍ବ ଘାସମରା ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନଥିଲେ ରୋଇବାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ହାତରେ ଘାସ ବାଛିବା ଦରକାର ।
- ଅନାବନା ଘାସ ୨-୩ ପତ୍ରର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସଅଳ ଗଜା-ପର ଘାସମରା ଔଷଧ ହିସାବରେ ହେକ୍ଟର୍ ପ୍ରତି ୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ବିସ୍‌ପିରିବାକ୍ ସୋଡିଅମ୍ କ୍ରିୟାଶୀଳ ପଦାର୍ଥ ପ୍ରୟୋଗ ସହିତ ରୋଇବାର ୪୫ ଦିନ ପରେ ହାତରେ ଘାସ ବାଛିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଶୁଷ୍କ ବୁଣାଧାନରେ (ଜଳସେଚିତ ଓ ଅଣଜଳସେଚିତ) ଅନାବନା ଘାସ ପରିଚାଳନା

- ବିହନରୁ ଗଜା ହେବାର ୧୫ ରୁ ୨୧ ଦିନ ପରେ ପ୍ରଥମ ଘାସବଛା କରିବା ଦରକାର ।
- ପ୍ରଥମ ଥର ଘାସ ବାଛିବାର ୩୦-୪୫ ଦିନ ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ଘାସ ବାଛିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ବୁଣିବାର ୫ ଦିନ ପରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧ କି.ଗ୍ରା. ପେଣ୍ଡିମେଥାଲିନ୍ କିମ୍ବା ବୁଣିବା ପରେ ପ୍ରଥମ ଭିଜାବର୍ଷା ହେବା ଦିନ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୦.୪୫ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ + ସାଫନର୍ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏଥିସହିତ ବୁଣିବାର ୩୦ରୁ ୪୫ ଦିନ ପରେ ହାତରେ ଘାସ ବାଛିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆର୍ଦ୍ର ବୁଣାଧାନରେ (ଜଳସେଚିତ ଓ ଅଣଜଳସେଚିତ) ଅନାବନା ଘାସ ପରିଚାଳନା

- ଆର୍ଦ୍ର ବୁଣାଧାନକୁ ଡ୍ରମ ସିଡର୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ବୁଣାଯିବ । ବୁଣିବାର ୧୦, ୨୦ ଓ ୩୦ ଦିନ ପରେ କୋନୋୱିଡର (ହସ୍ତଚାଳିତ ବା ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ) ଚଳାଇବା ଦରକାର ।
- ଆର୍ଦ୍ର ବୁଣାଧାନ୍ୟକର ଡ୍ରମସିଡର୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ବୁଣାଯିବାର ୮ ଦିନ ପରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୦.୭୫ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ (ଗଜା-ପୂର୍ବ ଘାସମରା ଔଷଧ) କିମ୍ବା ବୁଣିବାର ୩-୪ ଦିନ ପରେ ହେକ୍ଟର୍ ପ୍ରତି ୦.୪୫ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ + ସାଫନର (ସୋଫିଟ୍) ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏଥିସହିତ ବୁଣିବାର ୪୦ ଦିନ ପରେ ହାତରେ ଘାସ ବାଛିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଘାସମରା ଔଷଧ	କେଉଁ ଘାସ ଦମନ ହେବ
ବିସ୍‌ପିରିବାକ୍	ଦୃଣ, ଚଉଡା ପତ୍ର ଘାସ ଓ ମୁଥା ଜାତୀୟ ଘାସ । ସୁଆଁ ଘାସ ଭଲ ଭାବରେ ଦମନ କରିଥାଏ ।
ପେନୋକ୍ସୁଲାମ	ଦୃଣ, ଚଉଡା ପତ୍ର ଘାସ ଓ ମୁଥା ଜାତୀୟ ଘାସ
ଫେନୋକ୍ସାପ୍ରପ୍	ଦୃଣ ଜାତୀୟ ଘାସ ଯଥା କାଉଗୋଡିଆ, ବଣ ମାଣ୍ଡିଆ ଇତ୍ୟାଦି
ବିସ୍‌ପିରିବାକ୍ + ପାଇରାଜୋସଲଫ୍ୟୁରନ୍	ଦୃଣ, ଚଉଡାପତ୍ର ଘାସ ଓ ମୁଥାଜାତୀୟ ଘାସ ଦମନ କରେ । ସୁଆଁ, ମୁଥା ଓ ଅଧିକାଂଶ ଚଉଡାପତ୍ର ଘାସକୁ ଭଲ ଭାବେ ଦମନ କରିଥାଏ ।
ଫେନୋକ୍ସାପ୍ରପ୍ + ଇଥକ୍ସିସଲଫୁରନ	ଦୃଣ, ଚଉଡା ପତ୍ର ଘାସ ଓ ମୁଥାଜାତୀୟ ଘାସ
ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର୍ ସହିତ ସେଫନର୍ ଓ ଅକ୍ସାଡାୟାର୍ଜିଲ୍ ଓ ବୁଟାକ୍ଲୋର୍	ଦୃଣ, ଚଉଣା ପତ୍ର ଘାସ ଓ ମୁଥାଜାତୀୟ ଘାସ

ଧାନ ଫସଲରେ ଜଳ ପରିଚାଳନା

ରୁଆ ଧାନରେ ଜଳ ପରିଚାଳନା

- କାଦୁଅ କରିବା ଓ ମଇ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଆବଶ୍ୟକତା ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ।
- କାଦୁଅ କରିବା ପରେ ସବୁଜ ସାର ଫସଲର ଗଛ ଭଲ ଭାବେ ସଢ଼ିଯିବା ପାଇଁ ଜମିରେ ୨.୫ ସେ.ମି. ପାଣି ରଖନ୍ତୁ । ଛଣି ପରି କମ୍ ତନ୍ତୁ ଥିବା ଗଛ ପାଇଁ ୧୫ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣି ରଖନ୍ତୁ ।
- ତଳି ରୋଇବାବେଳେ ୨ ସେ.ମି. ଠିଆପାଣି ରଖିବା ଉଚିତ୍ । ଅଧିକ ପାଣି ରହିଲେ ବେଶି ଗଭୀରରେ ରୋଇବାକୁ ହେବ, ଫଳରେ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବ । ରୋଇବାର ୭ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୨ ସେ.ମି. ଠିଆପାଣି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ରୋଇବା ପରେ ଗଛର ଚେର ଧରିଗଲେ, ଅଦଳବଦଳ କରି କିଆରୀରେ ଜଳସେଚନ କରିବା ଓ ଜମିକୁ ନିଗିଡା ରଖିବା ଧାନ ଫସଲ ପାଇଁ ବେଶ୍ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ । ଫସଲର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଅଦଳବଦଳ କରି କିଆରୀରେ ୫ ସେ.ମି. ଠିଆ ପାଣି ରଖାଯିବା ଦରକାର ।
- ଚେର ବଢ଼ିବା ଓ ପିଲ ହେବା ସମୟରେ ଜଳ ଅଭାବ ହେଲେ ଚେର ଭଲ ଭାବେ ବଢ଼ି ନପାରିବା ଯୋଗୁଁ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା କମିଯାଏ ଓ ଅମଳ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ।

ଆର୍ଦ୍ର ବୁଣାଧାନରେ ଜଳ ପରିଚାଳନା

- ବୁଣିବା ପରେ ଏକ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଳ୍ପ ପାଣି ମଡାଇ ମାଟିକୁ ଓଦା ରଖନ୍ତୁ ।
- ଫସଲର ବୟସ ବଢ଼ିବା ସହିତ ଜଳ ସ୍ତର ବଢ଼ାଇ ୨.୫ ସେ.ମି. ରଖନ୍ତୁ ।
- ବଳକା ପାଣି ନିଗିଡି ଯିବା ପାଇଁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ଅଥବା କିଆରୀରୁ ପାଣି ଶୁଖିବା ପରଦିନ ପାଣି ମଡାନ୍ତୁ । ଅମଳ ହେବାର ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଜଳସେଚନ ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶୁଷ୍କ ବୁଣାଧାନରେ ଜଳ ପରିଚାଳନା

- ଧାଡି ବୁଣା ଧାନ ଫସଲରେ ବୁଣିବାର ୧୦-୧୫ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳକା ବୃଷ୍ଟିଜଳ ନିଷ୍କାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ପିଲ ହେବାବେଳେ ଜମିରେ ୨.୫ ସେ.ମି. ରୁ ଅଧିକ ପାଣି ରହିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।
- ଧାଡି ବୁଣା ଧାନ ଫସଲରେ ବୁଣିବାର ୪୦ ଦିନ ପରେ ଠିଆପାଣି ଥାଇ ଜମିରେ ହଳ କରନ୍ତୁ । ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମୟରେ କିଆରୀରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବର୍ଷାଜଳ ଜମା କରି ରଖନ୍ତୁ ।

ଜଳ ଅପଚୟ ହ୍ରାସ କରିବାର ଉପାୟ

- ଭଲ ଭାବରେ କାଦୁଅ କରି ଜମିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସମତୁଲ କଲେ ମାଟି ଭିତରକୁ ଭେଦି ଜଳ ନଷ୍ଟ ହେବା କମି ଯାଇଥାଏ ।
- ଜୈବିକ ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ ଏବଂ ସବୁଜ ସାର ଫସଲ ଚାଷ ଦ୍ୱାରା ବାଷ୍ପୀକରଣ ଓ ମାଟି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଜଳ ଅପଚୟ ହେବା କମି ଯାଇଥାଏ ।
- ମାଟିରେ ଭେଦିବା ଯୋଗୁଁ ଜଳ ଅପଚୟ ରୋକିବା ପାଇଁ କେନାଲ ଓ ପାଣି ନାଳରେ ଅନ୍ତରାଚ୍ଛାଦନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଜମିକୁ ଭଲ ଭାବେ ସମତଳ କରି ମାଟିକୁ ଜଳରେ ପରିପୃକ୍ତ କରି ରଖିଲେ ବାଷ୍ପୀକରଣ ଜନିତ ଜଳ ଅପଚୟକୁ ଶତକଡା ୫୦ ଭାଗ କମା ଯାଇପାରିବ ।
- ବାଲିଆ ଜମିରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧୫୦ ଘନ ମିଟର ହିସାବରେ କେଲୁଅ ମାଟି ବା ପୋଖରୀର ପଙ୍କମାଟି ପକାଇଲେ ମାଟି ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ ଜନିତ ଜଳ ଅପଚୟକୁ ଶତକଡା ୨୦-୨୫ ଭାଗ ହ୍ରାସ କରା ଯାଇପାରିବ ।